

EL GUST PER LA LECTURA 2015-2016

CICLE INICIAL

D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

GUIA DIDÀCTICA

El gust per la lectura 2015-2016
Cicle inicial d'educació primària

W. AMADEUS MOZART

Soledad Candel, Mercedes Garín i M. Trinidad López

GUIA DIDÀCTICA

Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme

Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics

Carme Vilaregut i Sáez

Isabel Muntaña i Salarich

Maig de 2015

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

ÍNDIX

1.	Introducció.....	1
2.	La biografia com a gènere.....	2
3.	El treball de la biografia a l'escola.....	3
4.	Bibliografia per a infants: la biografia com a gènere.....	6
5.	Què sabem de de W. Amadeus Mozart.....	10
	5.1 Sobre el músic.....	10
	5.2 Referències.....	10
6.	El conte: <i>W. Amadeus Mozart</i>	11
	6.1 Fitxa tècnica.....	11
	6.2 Un conte amb pictogrames.....	11
	6.3 La història.....	12
	6.4 Els personatges.....	13
7.	Orientacions didàctiques per al professorat.....	13
	7.1 Activitats per a abans de la lectura.....	14
	7.2 Activitat durant la lectura.....	15
	7.3 Activitats per a després de la lectura.....	20
8.	Continguts que es treballen.....	21

1. Introducció

Treballar la biografia a l'escola, i concretament a primària, sempre és un repte. La biografia sol ser un gènere literari adreçat fonamentalment als lectors adults, i per tant en l'àmbit escolar es treballa a secundària. Però actualment, deixant de banda, a casa nostra, la col·lecció clàssica de les Petites Històries, de l'editorial Mediterrània, l'aparició al mercat editorial de diversos títols en suports gràfics de gran qualitat ha apropiat aquest gènere a totes les edats. Podem trobar àlbums il·lustrats, llibres desplegable, llibres amb pictogrames, auques... amb una presentació formal molt acurada, tant del text com de la il·lustració, que ens faciliten el treball d'aquest gènere en els diferents cicles de primària.

Les aportacions d'aquest gènere per a la formació literària dels nostres alumnes i les possibilitats didàctiques que ens ofereix són molt importants. La biografia ens permet d'una banda treballar molts continguts curriculars i, de l'altra, contribuir al desenvolupament integral de l'alumne per les connexions amb el personatge biografat i pels coneixements sobre el desenvolupament de la vida de les persones.

Aquesta guia didàctica està estructurada en tres parts. A la primera trobareu les característiques del gènere de la biografia així com orientacions per al seu treball a l'escola. Seguidament s'ofereix una aproximació al personatge biografat i a la seva obra. I finalment hi ha les orientacions didàctiques per treballar el llibre seleccionat, i el quadern de l'alumne.

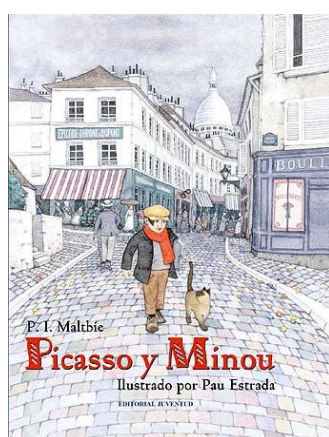
En aquest dossier us proposem tres llibres per treballar la biografia als diferents cicles de primària.

Per a cicle inicial:

Mozart

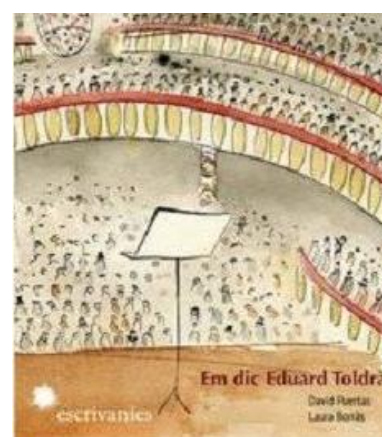
S. Candel, M. Garin,
M.T. López
SM Edicions
2006

Per a cicle mitjà:

Picasso i Minou

P.I. Maltbie
Editorial Juventut
2010

Per a cicle superior:

Em dic... Eduard Toldrà

D. Puertas, L. Borràs
Editorial El Cep i la Nansa
Col·lecció «Escrivania»
2013.

2. La biografia com a gènere

El gènere literari de la biografia és un relat escrit que resumeix els principals fets de la vida d'una persona. Etimològicament, *biografia* ve del grec *bios*, que significa 'vida' i *graphien*, que vol dir 'escriure'.

La base de la biografia són, sens dubte, les dades exactes objectives de la vida del personatge triat. El biografat acostuma a ser una figura rellevant de la vida pública i, per tant, destacable per les seves aportacions en diferents disciplines o àmbits. En una biografia, el personatge s'emmarca en una època històrica concreta, en un context que ha d'apropar-lo al lector. Pot incloure apreciacions subjectives de l'autor i dades sobre el context en què transcorre la vida del biografat.

Les característiques més rellevants del gènere són:

- L'ús de la **tercera persona** per a l'exposició o narració de la vida del personatge triat, punt de vista que estableix una certa distància entre l'autor i el biografat, i una certa aparença d'objectivitat.
- La **veracitat**. L'autor explica una història verídica sobre una persona real basada en fets també reals, avalats per la documentació o testimonis.
- L'elecció acurada dels **esdeveniments més significatius** de la vida del protagonista.
- L'**estructura lineal** que segueix cronològicament la vida del personatge.
- La **relació** entre la **vida i l'obra** del biografat i el **moment històric**.

La descoberta del personatge a través dels diferents fets remarcables de la seva vida desvetllen l'interès i la motivació en el lector. És, doncs, un gènere que afavoreix la reflexió sobre el pas del temps. Transmet una idea de temporalitat dual: el temps real en què transcorren les diferents etapes de la vida del personatge, i el temps històric, que permet recrear l'època i entendre el perquè de la seva obra.

Dins el gènere, molt divers, podem trobar quatre tipus diferents de biografies:

- **Biografia documental**. Intenta reproduir el més fidelment possible la vida del personatge.
- **Biografia novel·lada** o **novel·la biogràfica**. L'autor s'introdueix en la ment del personatge i imagina el que va pensar i el que va sentir. També interpreta els esdeveniments que li van passant, respectant

sempre els fets verídics. En aquest cas, es pot adoptar la primera persona, en el qual cas parlem d'**autobiografia novel·lada**.

- **Autobiografia.** És un relat retrospectiu en primera persona i sobre la pròpia vida, perquè el narrador és el mateix autor. Cal tenir en compte que el lector, en aquest tipus de biografia, pot rebre una imatge desenfocada del passat del protagonista, ja que aquest pot haver modificat alguns episodis o bé haver ocultat informació.
- **Autobiografia novel·lada.** L'autor recrea en primera persona la seva pròpia vida o la vida d'algun personatge.

Els llibres que hem triat per treballar aquest gènere a cicle inicial i cicle mitjà són biografies novel·lades, i el llibre per a cicle superior és una autobiografia novel·lada.

Pel que fa a l'estructura del text biogràfic, sol obeir al següent esquema: presentació del personatge, explicació dels fets més destacables de la seva vida, i finalment, la conclusió, que és la part més subjectiva, la valoració sobre la rellevància de la seva obra o trajectòria vital.

En el gènere de la biografia conflueixen diferents tipologies textuais, com ara el narratiu, el descriptiu i l'expositiu.

3. El treball de la biografia a l'escola

Pensem que és bo treballar la biografia a l'escola perquè en presentar la vida i l'obra d'un personatge important ajudem els nostres alumnes a construir ponts entre el present i el passat, entre la seva vida individual i la vida de la col·lectivitat a la qual pertanyen. Fa possible compartir trossos d'història que han dissenyat el món actual i l'han fet una mica millor. Així mateix, en conèixer les etapes de la vida d'un personatge concret, els alumnes poden establir paral·lelismes amb la seva pròpia vida i amb les seves pròpies experiències.

Les possibilitats didàctiques per treballar la biografia són múltiples i a l'abast de tothom. Permet un treball transversal de desplegament de competències i una concreció d'activitats engrescadores que van des d'un treball de recerca sobre el nom de la pròpia escola, del carrer, del poble, de personatges locals interessants, fins arribar a personalitats de renom universal.

La intervenció didàctica que podem dur a terme a partir de la biografia facilita la transversalitat de continguts de diferents àrees. Cada personatge estudiat queda estretament vinculat a una disciplina artística, científica,

política, cinematogràfica... i possibilita una gran descoberta que caldrà aprofitar en les àrees que s'hi relacionin.

Des del punt de vista de fomentar l'atenció, la motivació i l'interès dels alumnes, aquest gènere també és una bona eina per implicar l'alumne en l'aprenentatge. La curiositat, la sorpresa, l'empatia per tot allò que passa i envolta el personatge són elements que cal aprofitar i fomentar per aprendre nous coneixements.

La biografia ens brinda l'oportunitat, com ja apuntàvem en l'apartat anterior, de treballar un concepte de gran complexitat per a l'alumnat de primària: el pas del temps. Cal aprofitar la lectura d'una biografia per parlar, debatre i reflexionar amb els alumnes tant del recorregut vital del personatge com del temps històric en què li ha tocat viure.

Aquestes converses, que impliquen referir-se a fets que es produeixen en diferents moments del passat o ordenar-los, aporten també un marc significatiu per utilitzar els temps verbals en passat. A partir d'aquesta pràctica oral es poden dur a terme activitats de reflexió metalingüística sobre la composició dels temps verbals.

Un tipus de treball que ens permet aprofundir en el gènere i familiaritzar l'alumne amb la tasca d'un biògraf és la selecció dels fets més importants de la seva pròpia vida. Requereix donar arguments, recopilar informació, i cercar alguna documentació (fotografies, entrevistes als pares...). Aquest treball es pot dur a terme a totes les edats, adequant el tipus d'exigència.

Una altra possibilitats didàctica que ens ofereix la biografia és prendre els textos com a models i fer que els alumnes elaborin biografies. Les activitats d'ensenyament/aprenentatge que genera aquesta tasca són molt completes perquè comporten: anàlisi del gènere, cerca d'informació, organització i

Exposició a l'Escola Sagrada Família. Els alumnes de tercer comparteixen els treballs sobre la seva vida personal.

Alumnes de l'Escola Proa (Barcelona) elaborant la seva biografia lectora.

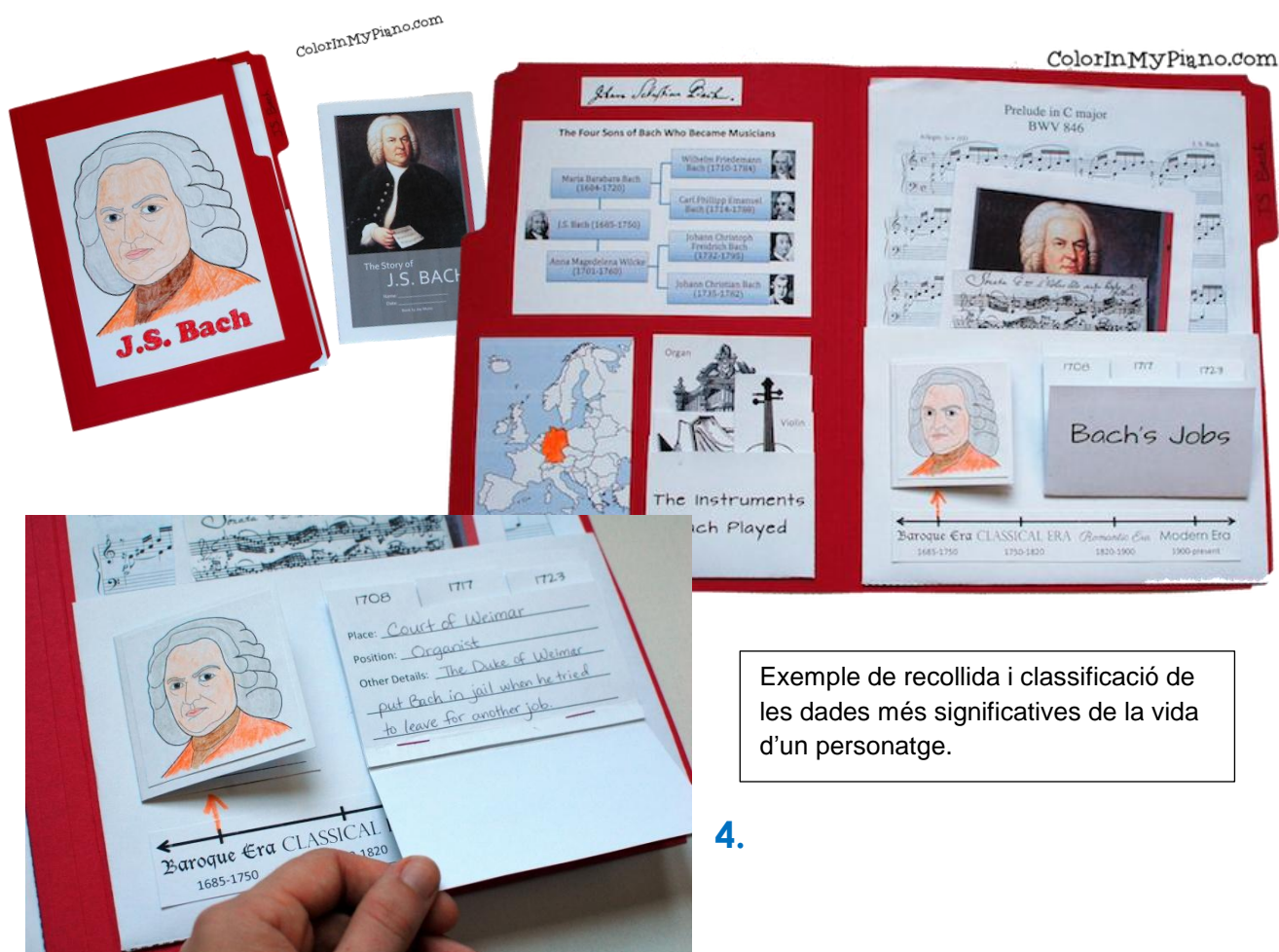
estructuració de la informació, i elaboració final d'un text. En aquest procés caldrà tenir una especial cura a establir criteris per seleccionar la informació (els esdeveniments més importants de la vida del personatge).

Entre les moltes experiències interessants que ens han arribat de diversos centres, volem destacar «L'entrevista al personatge». Per parelles els alumnes cerquen informació sobre un personatge i preparen una entrevista. Davant del grup l'escenifiquen. Un fa d'entrevistador i l'altre del personatge triat, que fins hi tot es pot caracteritzar. Les aportacions d'aquesta activitat són moltes: el grup pot arribar a conèixer una gran diversitat de personatges, la motivació és alta, cal fer un important treball de documentació, requereix ajustar les preguntes a la informació trobada, i empatitzar amb el personatge.

Activitat: L'entrevista al personatge.

Treballar la biografia ens permet fer ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, però també com a instrument de coneixement.

Exemple de recollida i classificació de les dades més significatives de la vida d'un personatge.

4.

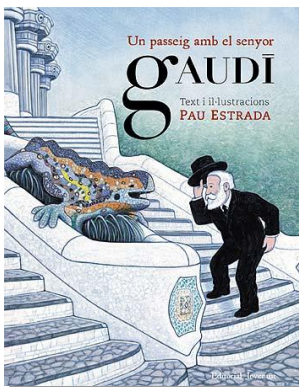
4. Bibliografia per a infants: la biografia com a gènere

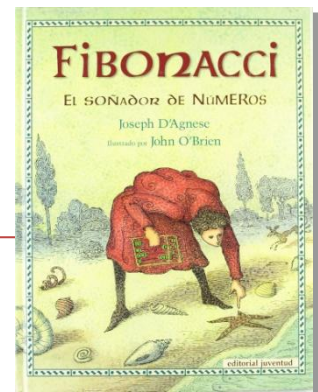
CANDEL, Soledad; SALOMÓ, Xavier;
LÓPEZ, Trinidad i GARÍN, Mercedes (2006).
Wolfgang Amadeus Mozart. Barcelona:
Cruïlla.

COMELLAS, Salvador i VILA, Jordi
(2012). **Pasqual Maragall de gran vull
ser alcalde!** Barcelona: Efadós.

ESTRADA, Pau (2013). **Un passeig amb
el senyor Gaudí**. Barcelona: Joventut.

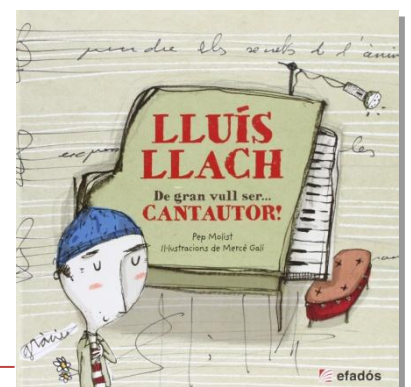

D'AGNESE, Joseph (2011). **Fibonacci.
El somiador de nombres.**

Barcelona: Joventut.

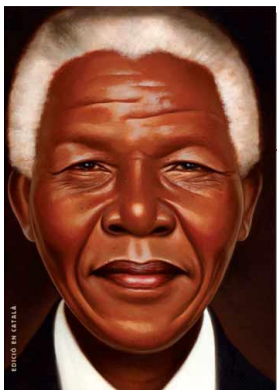

MANNING, Mick (2013). **El gran
viatge de Darwin**. Barcelona:
Joventut.

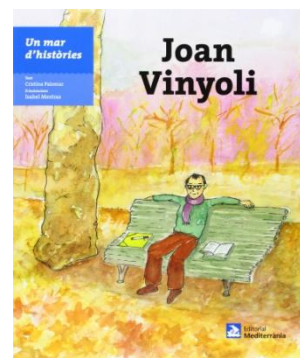

MOLIST, Pep (2013). **Lluís Llach,
de gran vull ser cantautor!**

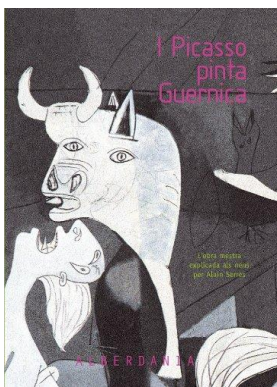
Barcelona: Editorial Efadós

NELSON, Kadir. **Nelson Mandela**.
Barcelona: Jovenut.

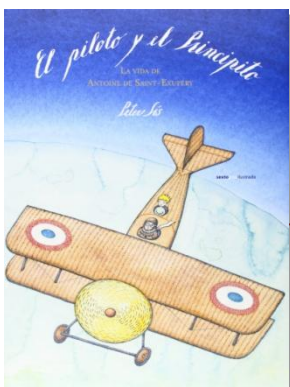
PALOMAR, Cristina (2014). **Joan Vinyoli**.
Barcelona: Mediterrània.

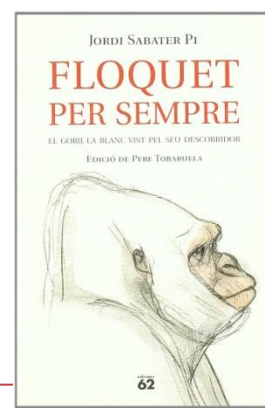
SERRES, Alain (2007). **I Picasso pinta Guernica**. Guipúscoa.

SIERRA, Jordi (2013). **També van ser joves**. Barcelona: Bambú.

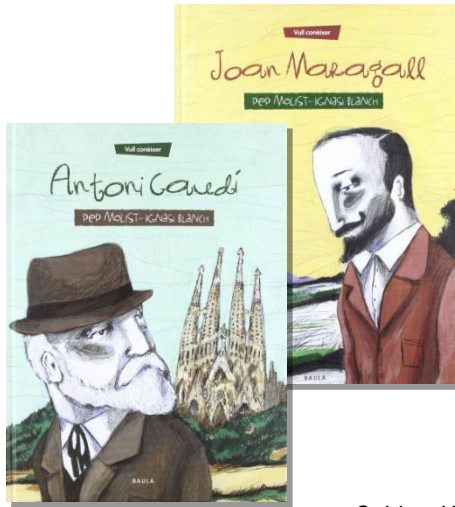

SIS, Peter (2014). **El piloto y el Principito**. Barcelona: Sexto piso.

TOBARUELA, Pere; SABATER, Jordi (2003). **Floquet per sempre**. Barcelona: Edicions 62.

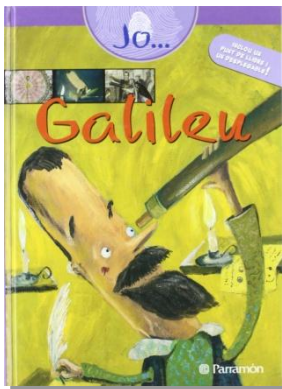
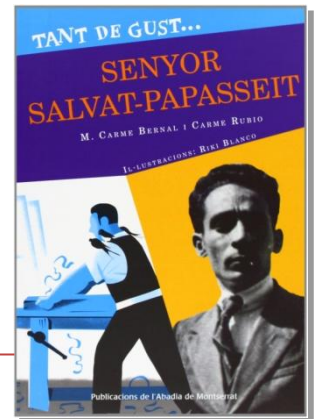
COL·LECCIONS

Col·lecció «Vull conèixer». Barcelona: Baula.

Col·lecció «Tant de gust...». Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Títols: *Senyor Andersen*, *Senyora Anglada*, *Senyor Lull*, *Senyor Maragall*, *Senyora Rodoreda*, *Senyor Salvat-Papasseit*, i *Senyor Verdaquer*.

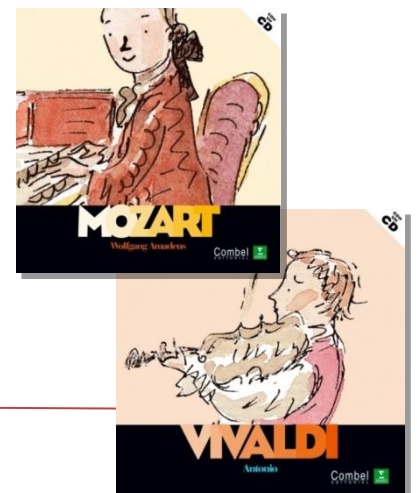

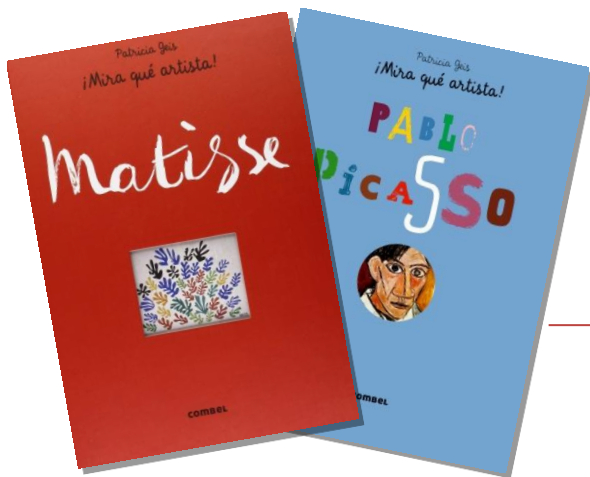
Col·lecció: «Jo...». Barcelona: Parramón.

Títols: *Albert Einstein*, *Vincent Van Gogh*, *Genguis Khan*, *Galileo Galilei*, *Tutankhamon*, *Salvador Dalí*.

Col·lecció «Descobrim els músics». Barcelona: Combel.

Títols: *Mozart*, *Beethoven*, *Vivaldi*, *Bach*, *Chopin*, *Txaikovski*.

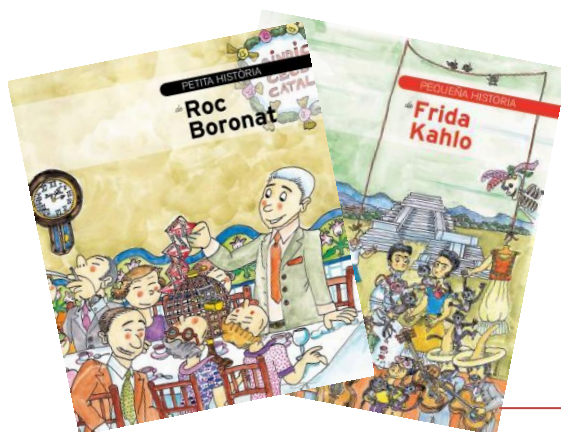
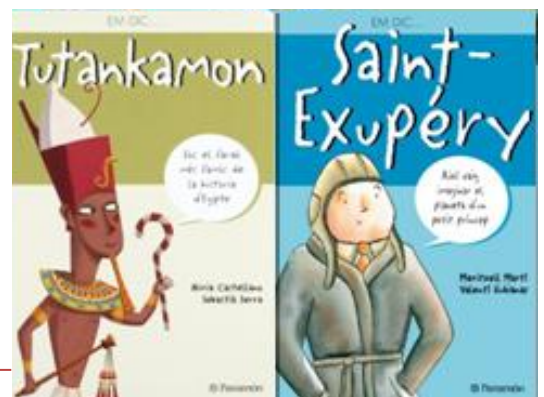

Col·lecció «¡Mira qué artista!». Barcelona: Combel.

Títols: *Alexander Calder, Andy Warhol, Matisse, i Pablo Picasso.*

Col·lecció «Em dic...». Barcelona: Parramon.

Títols: *Anna Frank, Beethoven, Christòfol Colom, Cromanyó, Alexander el Gran, Agatha Christie, Charles Darwin, Cleopatra, Galileu, Gandhi, Martin Luther King, Jules Verne, Leonardo da Vinci, Albert Einstein, John Lennon, Picasso, Mozart, Teresa de Calcuta, Vincent Van Gogh, Nelson Mandela, Miguel de Cervantes, Marco Polo, Tutankamon, Saint Exupéry, Shakespeare, Marie Curie, Charles Chaplin, Gaudí, Joan Pau II, i Johannes Gutenberg.*

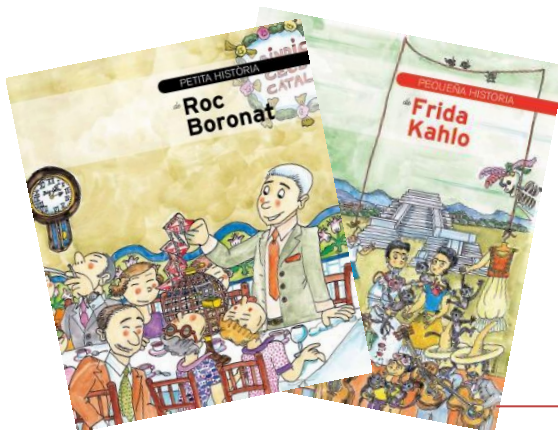

Col·lecció «Petites històries». Barcelona: Mediterrània.

Títols: *Dalí, Joan Miró, Foix, Abat Oliva, Josep Pla, Verdaguer, Goya, Pau Casals, Toulouse Lautrec, Josep Tarradellas, Mark Twain, Garcia Lorca, Ildefons Cerdà, Velázquez, Camilo José Cela, Víctor Balaguer, Roc Boronat...*

Col·lecció «Em dic...». Barcelona: Parramon.

Títols: *Anna Frank, Beethoven, Christòfol Colom, Cromanyó, Alexander el Gran, Agatha Christie, Charles Darwin, Cleopatra, Galileu, Gandhi, Martin Luther King, Jules Verne, Leonardo da Vinci, Albert Einstein, John Lennon, Picasso, Mozart, Teresa de Calcuta, Vincent Van Gogh, Nelson Mandela, Miguel de Cervantes, Marco Polo, Tutankamon, Saint Exupéry, Shakespeare, Marie Curie, Charles Chaplin, Gaudí, Joan Pau II, i Johannes Gutenberg.*

Col·lecció «Petites històries». Barcelona: Mediterrània.

Títols: *Dalí, Joan Miró, Foix, Abat Oliva, Josep Pla, Verdaguer, Goya, Pau Casals, Toulouse Lautrec, Josep Tarradellas, Mark Twain, García Lorca, Idefons Cerdà, Velázquez, Camilo José Cela, Víctor Balaguer, Roc Boronat...*

5. QUÈ SABEM DE WOLFGANG AMADEUS MOZART?

5.1. Sobre el músic

Wolfgang Amadeus Mozart (Salzburg, 27 de gener de 1756 - Viena, 5 desembre de 1791) és popularment conegut com a Mozart, un dels compositors més importants de la música clàssica. La producció musical de Mozart, molt extensa, assimila estils musicals d'arreu d'Europa.

5.2. Altres referències

The Mozart Project

www.mozartproject.org/index.html

Museu de Mozart. Salzburg

www.mozarteum.at/en/museums/mozarts-birthplace.html

Mozarthaus Vienna

www.mozarthausvienna.at/en/

Qui és? W. A. Mozart - Edu365.cat

www.edu365.cat/primaria/muds/musica/mozart

6. EL CONTE: W. Amadeus Mozart

6.1. Fitxa tècnica

Títol: *W. Amadeus Mozart*

Autoria: Mercedes Garín Muñoz, Soledad Candel Guillén i María Trinidad López

Il·lustració: Xavier Salomó Fisa

Traducció: Núria Font i Ferré

Edicions: Primera edició, agost 2006

Editorial: Cruïlla

Lloc: Barcelona

Any: 2006

Idioma: Català

Pàgines: 31

ISBN: 978-84-661-14325

6.2. Un conte amb pictogrames

Per treballar la biografia, hem escollit per a Cicle Inicial un conte sobre Mozart amb pictogrames. Si busquem la definició de la paraula *pictograma*, veurem que consisteix en un símbol que comunica missatges o descriu objectes sense recórrer a la seva forma lingüística. Els pictogrames són recursos de comunicació de caràcter visual que serveixen també, entre altres coses, per facilitar la comunicació o estimular l'expressió quan hi ha mancances sensorials, cognitives o bé un coneixement insuficient de la llengua de comunicació. Per aquest motiu, constitueixen un recurs que pot

adaptar-se a diferents propòsits comunicatius, en un entorn en què l'ensenyament té en compte la diversitat. Concretant més, podríem dir que:

- ✓ Milloren l'atenció i la motivació.
- ✓ De vegades simulen situacions a través d'escenes.
- ✓ Donen suport a certes habilitats d'expressió oral i escrita, automatitzant-les i memoritzant-les.
- ✓ Potencien una lectura més lleugera del text.
- ✓ Ajuden a la comprensió lectora, donant pistes.
- ✓ Donen peu a més d'una interpretació. És bo adonar-se del vocabulari que, tot i ser possible, no és l'adequat en el context de la frase.
- ✓ Ajuden a construir conceptes i relacions entre conceptes.
- ✓ Representen visualment seqüències i estructures verbals i/o literàries.
- ✓ Ajuden a memoritzar vocabulari, fent interaccionar la memòria verbal amb la memòria icònica.

En el cas que ens ocupa, que és el d'un conte amb pictogrames, aquests permeten la doble codificació icònica i verbal. Apareixen com a dibuixos que substitueixen una paraula en la narració, ja sigui un substantiu o altres elements de la frase.

Com que els pictogrames són pistes clau en la lectura, igual que les imatges que hi apareixen, la nostra passejada per la biografia de Mozart serà com un joc de pistes.

6.3. La història

Mozart va néixer a Salzburg (Àustria) l'any 1756. Als tres anys ja tocava el piano, als cinc va compondre una obra i als sis va aprendre tot sol a tocar el violí.

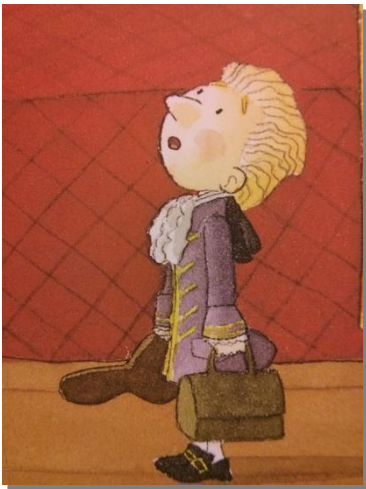
Mozart tenia una germana, la Nannerl, a qui escoltava amb atenció quan tocava el piano. Els dos germans eren fills de l'Anna Maria i en Leopold, que era músic. El pare de Mozart era, alhora, el seu mestre.

Quan el futur geni tenia cinc anys, el seu pare va decidir que fessin concerts per donar-se a conèixer. Aleshores van començar a viatjar i a oferir concerts pels pobles d'arreu d'Europa. Un dia fins i tot els van convidar a tocar al Palau de Viena. Als catorze anys, va ser investit pel Papa cavaller de l'Orde de l'Esperó d'Or.

Al cap d'uns anys, Mozart va conèixer Constanze Weber a Viena, amb la qual es va casar i va tenir dos fills. Van tenir una vida familiar difícil, perquè amb els diners que Mozart guanyava, no en tenien prou per viure.

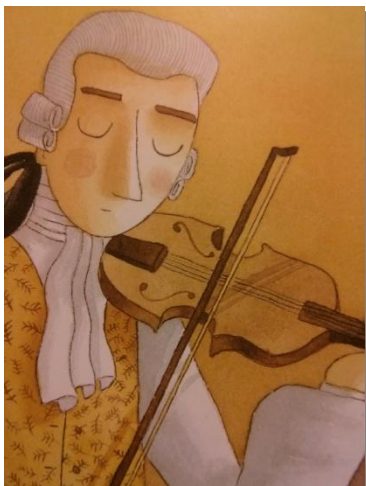
Malgrat tot, la seva obra ha perdurat en els segles com una de les fites de la música clàssica occidental. Destaquen *El rapte del serrall*, *Les noces de Fígaro*, *Don Giovanni*, *Così fan tutte*, *La flauta màgica* i l'inacabat *Rèquiem*. Mozart va morir a Viena als trenta-cinc anys.

6.4. Els personatges

El protagonista principal del llibre és Wolfgang Amadeus Mozart.

En segon terme, però amb un paper també important, vénen el seu pare Leopold i la seva germana Nannerl.

7. Orientacions didàctiques per al professorat

7.1. ACTIVITATS PER A ABANS DE LA LECTURA

- ✓ **Anàlisi de la portada.** És important que els alumnes s'adonin dels elements que hi apareixen, perquè són pistes de la vida de Mozart: el piano i la partitura, Mozart músic, les lletres del seu nom, els personatges populars de l'època vinculats a la música, els ocells d'alguna de les seves composicions... (Activitat 1 del quadern de l'alumne.)
- ✓ També es pot fer un **treball a partir del nom del músic**: descodificació i composició de la paraula, buscar paraules canviant l'ordre de les lletres, pensar-ne altres d'una llargada semblant i altres activitats de consciència fonològica.
- ✓ **Anàlisi de la contraportada.** Aquesta vegada la pista és una escena. Cal aprofitar l'ocasió per fer prediccions a partir de l'activitat del músic, les seves relacions personals, el context, i treballar el vocabulari que hi surt: partitura, violí, arquet, faristol... (Activitat 2.)
- ✓ **Fitxa bibliogràfica.** (Activitat 3.)
- ✓ **Anàlisi de les guardes del conte.** Es pot establir un paral·lelisme entre el que ens pot fer sentir la música i el que podem experimentar davant d'una imatge. Expressió oral dels sentiments. Audició optativa. (Activitat 4.)
- ✓ **AUDICIÓ.** Conversa per establir relacions entre la música i els elements que ens presenten les cobertes del conte. Peces musicals: *Simfonia de les joguines* 1 i 2. Ens permetran identificar els ocells, el piano, els violins...
- ✓ **Mirada prèvia del llibre.** Conversa sobre el nom dels dibuixos (a la portada apareix el terme). Paral·lelisme entre el vocabulari amb pictogrames i els diccionaris il·lustrats. Conversa sobre la lectura amb pictogrames: aspectes positius i dificultats (lectura de la primera pàgina del conte). (Activitat 5.)

7.2. ACTIVITATS PER A DURANT LA LECTURA

Com que adrecem el dossier a Cicle Inicial, proposem fraccionar la lectura del conte seguint les diferents etapes de la vida de Mozart. Amb els llibres amb pictogrames és bo començar fent que els nens descobreixin el conte amb una primera lectura individual. Llegir en silenci ajuda a interpretar els pictogrames i a buscar la paraula adequada, perquè l'alumne no té la pressió d'haver d'assolir el ritme i la fluïdesa lectores que té quan llegeix en veu alta.

També proposem acompanyar la lectura amb audicions que permetran conèixer la vida del compositor des d'aquesta perspectiva. Així la vida personal i la carrera musical seran conegudes paral·lelament. A partir de les audicions es poden fer treballs de presentació visual, plàstica o d'expressió a través del moviment de les sensacions o imatges que ens evoca cada peça.

En aquest quadre es recullen les peces que recomanem per a cada etapa de la vida del personatge, i que podeu trobar en el CD que inclou el llibre.

SIMFONIA DE LES JOGUINES (peces 1 i 2)* Activitats d'abans de la lectura, pàgines 5-11.	AH, VOUS DIRAI-JE MAMAN (peça 3) Pàgines 6-11	MARXA TURCA RONDÓ A LA TURCA (peça 4) Pàgines 6-11	SERENATA PER A INSTRUMENTS DE VENT EN MI BEMOLL MAJOR (peça 10) Pàgines 12-17
CONCERT PER A TROMPA Núm. 4, QUARTET PER A OBOÈ I CORDES EN FA MAJOR (peces 8 i 9) Pàgines 12-17	PA-PA-PA-PA PAPAGENA! (LA FLAUTA MÀGICA) (peça 12) Pàgines 18-21	LES NOCES DE FÍGARO (OBERTURA) (peça 17) Pàgines 22-23	AVE VERUM CORPUS (peça 21) Pàgines 24-27

Per fer aquest acompanyament de les audicions cal demanar la col·laboració de l'especialista de música del centre. És necessari ajustar també el nombre d'audicions a les característiques del grup i a l'hàbit d'escolta que hagin desenvolupat.

Pàgines 6, 7, 8, 9, 10, 11

Lectura en veu alta d'aquestes pàgines per part del mestre i dels alumnes. L'objectiu de les activitats que es presenten és la reconstrucció oral de la infantesa de Mozart. Activitat col·lectiva del grup classe. Audició d'«Ah, vous dirai-je maman», «Marxa turca». Connecten amb cançons i danses infantils.

Activitat 6

Activitat individual. Proposem descobrir la infantesa del músic fins als sis anys mitjançant una línia del temps. Caldrà completar aquesta línia amb pictogrames o les etiquetes que trobareu en un annex al final de la guia.

Posteriorment, demanem la construcció de frases relacionades amb cada escena de la infantesa. La finalitat d'aquesta activitat no és altra que aprofundir i consolidar l'estructura de frase, un treball imprescindible en aquest cicle. Per tant, comencem treballant la frase a nivell oral per facilitar després el discurs escrit.

Pot ser divertit consensuar amb els nens i nenes com anomenarem el músic en cada etapa. Per aquesta etapa potser estaria bé «el petit Mozart».

Proposta de frases:

- El petit Mozart va néixer l'any 1756.
- Va néixer a Salzburg.
- Li van posar Wolfgang Amadeus.
- Quan el petit Mozart tenia tres anys, ja tocava el piano.
- Quan tenia cinc anys, va compondre una obra musical.
- Als sis anys va aprendre tot sol a tocar el violí.

Podeu comprovar que si les frases estan ben estructurades, el text surt fàcilment.

«El petit Mozart va néixer l'any 1756. Va néixer a Salzburg. Li van posar Wolfgang Amadeus. Quan el petit Mozart tenia 3 anys, ja tocava el piano. Quan tenia 5 anys, va compondre una obra musical. Als 6 anys va aprendre tot sol a tocar el violí».

Activitat 7

L'objectiu d'aquesta activitat és que els alumnes reflexionin sobre els diferents tipus de llenguatge. Es proposa relacionar cada llenguatge amb

una habilitat: el llenguatge escrit amb l'habilitat d'escriure, el llenguatge oral amb les habilitats de parlar i escoltar, i finalment el llenguatge musical amb l'habilitat de compondre i interpretar. D'aquesta manera, a través de la conversa, els alumnes poden descobrir com es representen els diferents llenguatges. Es pot aprofitar l'activitat per reforçar el lèxic, en especial la paraula *compondre*, forma correcta de la mal utilitzada *composar*.

Activitat 8

Activitat individual. L'objectiu és que els alumnes coneguin la família del petit Mozart. L'activitat també permet que cada nen pugui reconstruir l'arbre de la seva família. Així mateix, pot donar peu a una conversa i a un treball posterior sobre les relacions de parentiu més properes (vocabulari).

El model de família que s'ofereix al quadern de l'alumne s'haurà d'adaptar en funció de la diversitat familiar que hi hagi a l'aula. Aquest tema caldrà tractar-lo amb molt de respecte i amb molta cura.

Activitat 9

Activitat individual. Les activitats dels diferents membres de la família del petit Mozart ens permetran entendre que vivien en un món plenament musical, i que aquest ambient és el que afavoreix la seva carrera artística.

Pàgines 12, 13, 14, 15, 16, 17

Lectura en veu alta d'aquestes pàgines per part del mestre i dels alumnes. Reconstrucció dels primers viatges de Mozart i la seva família fent concerts. Es pot acompanyar la lectura d'aquestes pàgines amb l'audició de la *Serenata per a instruments de vent en mi bemoll major*, el *Concert per a trompa núm. 4*, i el *Quartet per a oboè i cordes en fa major*. Ens permetran descobrir instruments de l'orquestra i introduir la idea de concert.

En aquestes pàgines, i en les de l'apartat següent, es tractarà la segona etapa de la vida de Mozart: la infantesa. Treballarem la frase descriptiva. Proposarem com a elements per descriure el camí, les habitacions on dormien durant els viatges i els llits on dormien. Cal buscar com ho descriu el text i verbalitzar-ho. Es pot aprofitar aquesta activitat per fer comparacions orals amb la seva realitat.

Activitat 10

Activitat oral i en gran grup. Escripura de frases descriptives seguint un model donat.

Activitat 11

Activitat per practicar la construcció del plural de les paraules. Es pot aprofitar el doble pictograma per treballar els plurals de les paraules i deduir la norma conjuntament a partir de l'observació del canvi o de l'addició en les grafies de les paraules.

Pàgines 18, 19, 20 i 21

Lectura en veu alta d'aquestes pàgines per part del mestre i dels alumnes. És important que en aquest moment de la narració els alumnes coneguin una mica més l'obra de Mozart. Audició de «Pa-pa-pa-pa Papagena!» (*La flauta màgica*). Podem establir connexions d'aquest fragment amb el personatge que apareix a la coberta i a la pàgina 26. Podem explicar que aquest personatge atreia els ocells amb la flauta i després els posava dins una gàbia. Per aquest motiu hi ha molta presència d'ocells al llibre.

També és important per establir connexions amb els escenaris de la vida de Mozart que coneguin la ciutat de Viena.

Proposem dos elements per acostar-nos-hi:

- un edifici emblemàtic, el palau imperial, que trobem a la lectura, i
- un menjar que ha adoptat el nom de la ciutat, el panet de Viena, que podem trobar en les fleques del nostres pobles o ciutats.

Podem fer l'activitat a partir de les imatges que es proposen en el quadern de l'alumne.

Activitat 12

Fem adonar als alumnes que a la pàgina 19 hi ha dues paraules (adjectius) que ens serveixen per definir l'aspecte físic i la manera de ser (elegant i amable) de l'emperadriu.

Activitat per parelles. Demanarem als alumnes que facin servir adjectius per definir el palau imperial (a partir d'una foto) i el panet de Viena (a partir d'un panet real o de la fotografia).

Activitat en gran grup. Mirarem les frases que ha escrit tothom, seleccionarem les que ens agradin més, evitant repeticions, les ordenarem i tindrem un petit text descriptiu sobre els dos elements proposats.

Activitat 13

Aquesta activitat ens permet recapitular sobre els fets més destacats de la vida del músic en la seva infantesa. Després de llegir aquestes pàgines, els demanarem que triïn quin és el text dels tres que es proposen, que recull el més important del que s'explica.

Primer deixarem que triïn, i després farem notar que tots els textos fan referència a fets que passen, però només n'hi ha un que recull la informació més rellevant.

Pàgines 22 i 23

Lectura en veu alta d'aquestes pàgines per part del mestre i els alumnes. En aquesta ocasió, l'audició que podem compartir és l'obertura de *Les noces de Fígaro*. Podem parlar de l'òpera situant-la com a gènere musical propi de l'època.

Aquestes dues pàgines ens serviran per aproximar-nos a l'etapa de la joventut de Mozart (tercera etapa).

Activitat 14

Activitat per reflexionar sobre la vida de Mozart. La pregunta «Què li va passar quan tenia catorze anys?» vol que l'alumne s'adoni dels fets més significatius d'aquest moment: la seva capacitat per transcriure la música que havia escoltat i el reconeixement del seu talent musical.

Pàgines 24, 25, 26 i 27

Lectura en veu alta d'aquestes pàgines per part del mestre i dels alumnes. Parlem del Mozart jove i del Mozart adult (quarta etapa). Amb la lectura d'aquestes pàgines podem completar la vida del compositor. Entrem de ple

en el món musical i algunes de les seves composicions: *El rapte del serrall*, *Les noces de Fígaro*, *Don Giovanni*, *Così fan tutte*, *La flauta màgica*, *Rèquiem*.

Sugerim l'audició d'*Ave verum corpus*, una peça tranquil·la que pot emmarcar bé l'etapa adulta de Mozart.

Activitat 15

L'objectiu d'aquesta activitat és fer adonar als alumnes dels canvis en la vida de Mozart, fent una reflexió sobre els últims anys de la seva vida.

7.3. ACTIVITATS PER A DESPRÉS DE LA LECTURA

Plantegem una única activitat competencial. Es tracta d'una activitat oral en gran grup.

Objectiu: compartir la biografia de Mozart amb un altre grup de l'escola. Això comporta d'entrada utilitzar un registre adequat al grup receptor i reorganitzar la informació que hem obtingut del llibre.

Organització de l'activitat:

1) Es distribueixen els alumnes en quatre grups. Cadascun d'ells treballarà una etapa de la vida de Mozart.

2) Es tria el grup classe al qual es presentarà la biografia. Si es creu oportú es pot fer una invitació per convidar-los.

3) Es recuperen les activitats de les orientacions didàctiques que tenen com a finalitat recollir els fets rellevants de cada etapa.

Etapa	Pàgines del llibre	Activitat del quadern de l'alumne
El petit Mozart	pàgines 6-11	activitats 6 i 9
La infantesa	pàgines 12-21	activitat 13
La joventut	pàgines 22-23	activitat 14 i 15
La vida adulta	pàgines 24-27	activitat 16

4) Es decideix l'etapa que treballarà cada grup.

5) Es concreta la tasca. Cada grup elaborarà un guió de suport per a l'exposició. En petit grup compartiran què diran i en quin ordre.

6) La mestra dóna ajudes i suports. Per recordar l'etapa caldrà recuperar les activitats fetes que ens han facilitat la recollida de la informació més rellevant de cadascuna. També es poden donar uns cartells amb el títol de cada etapa per establir l'ordre d'intervenció dels grups en l'exposició i fer-la més dinàmica.

7) Per tancar l'exposició, entre tots triarem quina peça musical ens ha agradat més per fer-la sentir als companys.

8) Presentarem el llibre que hem llegit als companys.

8. Continguts que es treballen

Àmbit lingüístic

Dimensió comunicativa

Parlar i conversar

- ✓ Participació activa en les interaccions orals, fent aportacions a la conversa a partir de: l'observació d'imatges, la informació del text, les connexions amb el personatge o les emocions i sentiments que ens provoca una audició.

- ✓ Producció oral de frases descriptives senzilles (per caracteritzar llocs o personatges) i de textos expositius (per relatar els esdeveniments de la vida del personatge).

Escoltar i comprendre

- ✓ Actitud positiva per escoltar els missatges orals i la lectura en veu alta.
- ✓ Comprensió de tot tipus de missatges orals.
- ✓ Interès i respecte per les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- ✓ Lectura silenciosa.
- ✓ Exercitació de la lectura, amb el suport de pictogrames per facilitar la fluïdesa.
- ✓ Utilització d'estratègies afavoridores del procés de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura:
 - Fer prediccions
 - Fer-se preguntes sobre el personatge biografat, l'època, els llocs on passa l'acció, les coses que li passen al personatge, les seves emocions i sentiments...
 - Lectura de la imatge.
 - Identificació del tema: fets més significatius de la vida del personatge.
 - Utilització d'estratègies de cerca d'informació: localitzar al llibre esdeveniments, pictogrames, i paraules clau.
 - Elaboració d'inferències a partir de la informació del text i de la imatge.
 - Connexions amb experiències viscudes, i amb altres coneixements sobre la vida de les persones i el pas del temps.
 - Organització de la informació sobre el llibre (fitxa bibliogràfica).
 - Reorganització col·lectiva dels principals esdeveniments de la vida de Mozart seguint l'eix cronològic, i amb el suport de rètols, imatges i el mateix llibre.

Coneixement del funcionament de la llengua i del seu aprenentatge.

- ✓ El significat de les paraules: el pictograma com a representació de les paraules amb significat ple.

Dimensió literària

- ✓ Participació en activitats de lectura guiada.
- ✓ Experimentació del gust per la lectura a partir de: fullejar i llegir el llibre, aprofundir en la comprensió, compartir la lectura i les activitats proposades amb els companys.
- ✓ Aproximació a les característiques del gènere literari de la biografia.
- ✓ Exercitació de la lectura expressiva en veu alta: la fluïdesa, el to, l'entonació, la modulació de la veu.

Àrea d'educació artística: música

Explorar i percebre

- ✓ Expressió oral d'idees, emocions i experiències que desvetllen les manifestacions culturals i artístiques: audicions, espectacles, festes.
- ✓ Interès en l'audició de peces instrumentals i vocals de diferents estils i cultures.

Interpretar i crear

- ✓ Incorporació progressiva de la terminologia que s'empra en la pràctica i la vivència de la dansa i la música.